

พ่อแม่พระ

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “พระกราบพ่อแม่ได้ไหมครับ”

พอดีว่ามีญาติคนหนึ่งบวชครับ เป็นพระนานแล้วครับ วันนี้ผมเห็นพระรูปนี้มากกราบพ่อแม่
เนื่องในวันพ่อ จึงสงสัยครับ มากกราบได้ไหม

ตอบ : พระนี้กราบพ่อแม่ได้ไหม เวลาพระกราบพ่อแม่ได้หรือไม่ พระก็มีพ่อแม่
เหมือนกัน เวลาพระมีพ่อแม่แล้วมาบวชเป็นพระ มาบวชเป็นพระแล้ว ถ้าพูดถึงโดย
วิทยาศาสตร์นะ โดยวิทยาศาสตร์ โดยกฎหมาย กราบไม่ได้ๆ กราบไม่ได้เพราะอะไร

เพราะว่าโดยวินัย ภิขุห้ามไหว้ ๑๐ อย่าง ห้ามรับไหว้นานาสังวาส ภิขุเป็นนานา
สังวาส ภิขุพรรษาน้อยกว่า สามเณร คฤหัสถ์ ภิขุรับไหว้ไม่ได้ รับไหว้เป็นอาบัติ ถ้าพูดถึง
ตามกฎหมาย ตามวินัยนี้ห้าม ภิขุนี้ห้ามเลย ถ้ายกไหว้เป็นอาบัติทันที ยกไหว้เป็นอาบัติทันที
นี่พูดถึงว่าถ้าโดยกฎหมายนะ

ถ้าโดยกฎหมายกราบได้ไหม

ไม่ได้ ไม่ได้โดยกฎหมาย โดยวินัยไหว้ไม่ได้

ที่นี้ไหว้ไม่ได้ เวลาพระเรา พระก็มาจากมนุษย์ พระก็มาจากคน คนก็มีพ่อแม่ เวลา
พ่อแม่ของเขา พ่อแม่ของเขา เวลาพระเทศน์ธรรมะ พระเวลาสอนธรรมะให้มีความกตัญญู
กตเวที ให้รู้จักบุญรู้จักคุณ ถ้าให้รู้จักบุญรู้จักคุณ การแสดงความกตัญญูกตเวที

แล้วพระมาไหว้พ่อแม่ในวันพ่อได้หรือไม่

ถ้าพระมาไหว้พ่อในวันพ่อได้หรือไม่ ถ้ามันเป็นวันพ่อนะ ถ้าภาษาเรา ไหว้พ่อได้ไหม
ได้

โดยกฎหมายไหว้ไม่ได้ โดยวินัย เพราะวินัยเขียนไว้ โดยกฎหมายเขียนไว้เลย ภิภษุห้าม
รับไหว้ ภิภษุเป็นอาบัติ เพราะว่าภิภษุพรรษาที่อ่อนกว่า ภิภษุนานาสังวาส สามเณร พระรับไหว้
ไม่ได้ แล้วคฤหัสถ์นี้ไม่ได้เลย

เวลาเมื่อก่อนเราบวชใหม่ๆ เราบวชใหม่ๆ โดยอยู่ในภาคกลาง เวลาพระให้พร พระพนม
มือ เวลาเราไปอีสาน ไปอีสานขึ้นมา เวลาพระพนมมือ เขาถามว่าพนมมือทำไม

เพราะการให้พรๆ การรับไหว้ รับไหว้คฤหัสถ์ได้ไหม รับไหว้คฤหัสถ์ไม่ได้ หลวงปู่มัน
บอกไม่ได้ สมัยหลวงปู่มันท่านให้พรก็ให้พรอย่างนี้ เราอยู่กับหลวงปู่จวน หลวงปู่จวนให้พรก็ไม่
ยกมือ

การยกมือๆ เวลาเราเข้าบ้านตาดครั้งแรกเราตกใจเลย ไปเห็นหลวงตาท่านพนมมือ
เราก็ถาม

ท่านบอกว่าเวลาคุยพอนานไปด้วยเหตุด้วยผล ท่านบอกว่าอยู่กับหลวงปู่มัน เพราะท่าน
เป็นผู้คุ้ปฏิฐากหลวงปู่มันมา เห็นมาตลอดว่าหลวงปู่มันไม่ได้ยกมือ ท่านบอกว่าหลวงปู่มันก็ไม่พา
ทำหรอก แต่เวลาท่านเห็นของท่าน ท่านเห็นของท่านว่าการยกมือมันเป็นมารยาทที่สวยงาม คำ
ว่า “มารยาท” ท่านใช้คำว่า “มารยาท” นะ

เวลาเราถามท่าน เราถามท่านว่าทำไมยกมือ เพราะมันต้องถูกต้องตามกฎหมาย
ถูกต้องตามธรรมวินัย ทีนี้ประเพณีของเรา พระทั่วไปของเราเวลาให้พรยกมือทั้งนั้นนะ คือ
รับไหว้

เวลาเราสวดมนต์บ้าน เวลาเราสวดมนต์ ๗ ตำนาน ๑๒ ตำนาน อันนี้เป็นการเจริญ
พุทธคุณ เวลาเราสวดมนต์ สวดมนต์ถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ยกมือได้

แต่ถ้ายถา การให้พรยถา มันเป็นคำแต่งขึ้นมาทีหลัง ยถา คือว่า บุญกุศล เหมือนกับห้วงน้ำ ฝนตกทีละหยดทีละหยาดมันยังท่วมทันได้ ยถา วาวิหหา นี่เป็นอย่างนั้น

นี่พูดถึงว่าการรับไหว้ ทีนี้การรับไหว้ตามกฎหมายอย่างหนึ่ง แต่การแสดงความกตัญญู กตเวทินี่เรื่องหนึ่ง ทีนี้เป็นเรื่องหนึ่งนะ ฉะนั้น พระเป็นคน คนที่มีพ่อแม่ ถ้ามีพ่อแม่ นี่พูดถึง ตามกฎหมายก่อนนะ ตามกฎหมาย ตามวินัย ไหว้ไม่ได้

แต่ถ้าตามธรรมสี มันมีธรรมและวินัยไง มีนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ตามกฎหมายนี้เพียะเลย ไม่ได้

แต่ตามรัฐศาสตร์ ทำไมพระยังสอนให้เรามีความกตัญญูกตเวทิตี ทำไมพระถึงสอนให้เรา เคารพพ่อแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก แล้วทำไมพระเราจะเคารพพ่อแม่ไม่ได้

พระเราเคารพพ่อแม่ได้ เคารพพ่อแม่ได้นะ แต่มันก็ต้องเป็นกาลเทศะ ถ้าคำว่า “กาลเทศะ” อย่างเช่นดูพระทั่วไป ถ้ามีลูกชายคนเดียว เป็นลูกชายคนเดียวแล้วลูกชายมาบวช พระ ลูกชายบวชพระ เวลาพ่อแม่เจ็บไข้ได้ป่วย เช็ดเนื้อเช็ดตัวดูแลได้หมด พระดูแลได้หมด ดูแลได้หมดเพราะธรรมวินัยของศีลสมาสัมพุทธเจ้าอนุญาตไว้ มันก็เหมือนเป็นดุลพินิจนี้แหละ

เวลาคดุลพินิจ เพราะในสมัยพุทธกาลมี เวลาพระไปบวช เป็นลูกเศรษฐีนะ เป็นลูกเศรษฐี เวลาไปบวชลูกชายคนเดียวไง คนใช้ในบ้าน ทาสในบ้านคนโกงจนหมดเนื้อหมดตัว จนเป็นขอทานนะ พอเป็นขอทาน พระองค์นั้น ชาวกร่ำลือไป ท่านวิเวกไปไง กร่ำลือไปว่าพ่อแม่ของตน เป็นเศรษฐี เศรษฐีโดนคนโกง โคนคนใช้หลอกหมด จนไม่มีจะกิน มาเป็นขอทาน

ก็มันเร่าร้อน บวชมา ๑๖ ปียังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ ตัวเองก็ทุกข์จนขี้ใจ ตัวเองก็พยายามประพฤติปฏิบัตินะ พยายามเอาตัวเองให้รอดให้ได้ แล้วเวลาข่าวคราวของพ่อแม่มา โคนโกง โคนเขาฉ้อฉลจนหมดเนื้อหมดตัว จนไปเป็นขอทาน เดินกลับมาจะมาเยี่ยมพ่อแม่เยี่ยมแม่ พ่อ

มาเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ก็คิดขึ้นมาเลยว่าจะไปดูพ่อแม่ก่อนหรือจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน

ตัดสินใจว่าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่ามาทำไม

มาเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ เเล้วให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฟัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เอามาไว้ในวัด แล้วบิณฑบาตเลี้ยงดูตลอด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนุญาตเอง

พระก็รำลึกกันว่าบิณฑบาตมาเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ บิณฑบาตมาเลี้ยงฆราวาส รำลึกไปถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประชุมสงฆ์ ท่านบอกว่า เวลาประชาชนยังทำกันไม่ได้ทำไมพระจะทำไม่ได้

พระทำได้ ทำได้เพราะอะไร เพราะท่านมีลูกคนเดียว คำว่า “มีลูกคนเดียว” นี้ทำได้นะ แต่กาลเทศะนั้นะ แต่ถ้าพูดถึงว่ามีลูกหลายคน มีลูกหลายคนก็ควรจะให้คนที่ไม่ใช่เป็นพระเป็นผู้ดูแล ถ้ามีลูกหลายคนนะ ถ้าลูกคนเดียว เราก็ดูแลได้ ถ้าเราดูแลได้ เราดูแลของเรา

นี่พูดถึงว่า พระกราบพ่อกราบแม่ได้หรือไม่

มันต้องย้อนกลับมา มันต้องย้อนกลับมาว่า เพราะว่าผู้ที่ถามนะ เราเป็นชาวพุทธใช่ไหม เราก็ศึกษาของเรา แล้วประเพณีวัฒนธรรมของเรา พระนี่ โอ้โฮ! สูงส่งมาก พอพระสูงส่งมาก พระศีล ๒๒๗ ทำสิ่งใดก็ไม่ได้ ผิดหมดเลย

แล้วพอผิดหมดเลย สิ่งนี้ถ้าพระไปไหว้พ่อไหว้แม่ ถ้าคนอื่นถ้าไม่รู้จัก เห็นแล้วมันแปลกเลยนะ แต่ใครก็รู้จักว่าเป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูกกันไปทำสิ่งนั้น พอไปทำสิ่งนั้น มันเป็นวันพ่อไป

ถ้าเป็นวันพ่อ วันพ่อ พูดถึงทำได้นะ มันเป็นคุณพินิจตามความเห็นเรานะ ถ้าเขาจะทำ
ก็ทำได้ ถ้าเป็นเรา เราก็ไป ถึงเวลาระลึกถึงวันพ่อวันแม่ เราก็ไปดูแม่พ่อแม่ให้ชื่นใจ ดูแม่ เราก็
ดูแม่เฉยๆ เราไม่ถึงกับต้องกราบ

แล้วถ้าต้องกราบ เพราะอะไร เวลาบวชพระ พ่อแม่ก็กราบไหว้ลูก เห็นไหม ลูกบวชพระ
ออกมา พ่อแม่ยกมือไหว้หมดนะ เพราะพ่อแม่ต้องการพึ่งชายผ้าเหลือง

พ่อแม่เป็นพ่อเป็นแม่ในภพชาตินี้ เวลาตายไปแล้ว มีพ่อมีแม่ มีบุญกุศลต่อไปภพชาติ
หน้า ภพต่อไป ถ้าภพต่อไป สิ่งที่บวชเป็นพระมันสูงส่งมาก สูงส่งจนพ่อแม่สามารถเกาะชาย
ผ้าเหลืองได้

พ่อแม่สามารถเกาะชายผ้าเหลืองของลูกได้เพราะลูกไปบวชพระ พ่อแม่ก็สามารถเกาะชาย
ผ้าเหลือง ถ้าเกาะชายผ้าเหลือง อยากสูงส่งให้มีคุณธรรม ให้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความ
จริง ถ้ามันเป็นคุณธรรมอย่างนั้นมันจะเป็นประโยชน์อย่างนั้น ถ้าเป็นประโยชน์อย่างนั้น พ่อแม่
ก็ยกมือไหว้ลูก

แต่มันเป็นวันพ่อไง เป็นวันพ่อ วันพ่อวันแม่ เวลาวันแม่เขาก็จัดงานตามโรงเรียนให้
ลูกๆ ให้ล้างเท้าพ่อล้างเท้าแม่ โอ้ย! ล้างเท้าพ่อล้างเท้าแม่ อยู่บ้านทะเลาะเบาะแว้งกันนะ เวลา
ไปโรงเรียน แหม! ล้างเท้าแม่ มันแทงใจดำนะ

พอมันแทงใจดำขึ้นมา อยู่บ้านต่างคนต่างนอนกันนะ เวลามาล้างเท้าพ่อล้างเท้าแม่ น้ำหู
น้ำตาไหลนะ เพราะอะไร เพราะมันเป็นเรื่องใกล้ตัว มันเป็นเรื่องในหัวใจ ถ้าเป็นเรื่องใกล้ตัว เป็น
เรื่องในหัวใจ สิ่งนี้มันเหมือนกับพยายามดึงคุณธรรม ดึงสามัญสำนึกของคนให้กลับมา ให้กลับมา
สำนึกในตัวของตัวเอง ว่าตัวเอง ใครเป็นผู้มีพระคุณ ใครเป็นผู้เลี้ยงดูดูแลมา มันสะเทือนใจ
ทั้งนั้นนะ

เวลาถ้าวันพ่อวันแม่ วันพ่อ พระไปกราบพ่อได้ไหม

ถ้าพูดถึงไปกราบพ่อ ภาษาเรามันแบบว่า คนเห็นแล้วมันก็แปลก มันเป็นเรื่อง
วัฒนธรรมของเรา ถ้าเรื่องวัฒนธรรมของเรานะ พระเป็นผู้ที่สูงส่ง

แต่ถ้าจิตใจของเขา เพราะว่าเขาได้ชีวิตนี้มา เพราะยังถ้าเขาบวชมาแล้วถ้าเขามี
คุณธรรมในใจของเขาขึ้นมาเขายังเคารพพ่อแม่ของเขามากขึ้น มากขึ้นเพราะอะไร เพราะชีวิตนี้
ได้มาจากใคร

ได้มาจากพ่อจากแม่ ได้มาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาได้มาบวช มาบวชมา
ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาได้ค้ำจุนศาสนาด้วย เพราะเป็นสาวกสาวกะ เป็นผู้ศึกษา เป็นผู้ประพฤติ
ปฏิบัติ เป็นผู้จรรโลงศาสนา มันยังเห็นบุญคุณที่มาที่ไป

แต่คนนอก คนนอกพอไปเห็นเข้ามันก็แปลกไป พอเห็นเข้าก็แปลก “เอ๊ะ! ทำไมพระไป
กราบฆราวาส เอ๊ะ! พระไปกราบใคร” ไม่รู้ว่าเขามีความสัมพันธ์เป็นพ่อเป็นลูกกัน ไม่รู้ว่ามี
ความสัมพันธ์เป็นแม่เป็นลูกกัน นี่ไง พ่อแม่ของพระ

พระก็มาจากคน เวลาบวช เวลาทางสังคมเขาเสียดสี ยกมือไหว้ ไม่เห็นได้ยกมือไหว้
พระเลย ได้แต่ลูกชาวบ้านๆ

ก็ลูกชาวบ้าน เวลาลูกชาวบ้าน แต่มาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระแล้ว ถ้าบวชถ้าเป็น
ธรรมนะ เป็นธรรม เวลาพระมาบวชแล้วตายจากฆราวาส นี่จริงตามสมมุติไง ตายจากฆราวาส
ตายจากนาย ก. มาเป็นพระ ก. แล้วก็มีฉายาในศาสนา

ตายจากนาย ก. มาเป็นพระ แล้วเวลามาเป็นพระ ศากยบุตรพุทธิโนรส นี่เวลาเกิด
เกิดจากใคร เกิดจากอุปัชฌาย์ไง เกิดจากอุปัชฌาย์อาจารย์

เวลาสังคมไทยเวลาเขานับถือ นับถือ ๒ อย่าง นับถือพ่อแม่ของตน พ่อแม่ทางโลก พ่อแม่
ทางธรรม พ่อแม่ทางธรรมคืออุปัชฌาย์อาจารย์ อุปัชฌาย์บวชให้เราเป็นพระขึ้นมา

ฉะนั้น เวลาถ้าเป็นธรรมนะ เวลาพระกรรมฐานที่เขาเข้มขันเข้มงวดของเขา ตอนนี่เขา
ได้ตายจากฆราวาสมาบวชเป็นพระ พูดภาษาเราว่า ขาดจากพ่อจากแม่มาแล้วมีพ่อแม่ใหม่ พ่อ

แม่ใหม่คือมีอุปชฌาย์อาจารย์เป็นพ่อแม่ครูจารย์ เป็นทั้งพ่อ เป็นทั้งแม่ เป็นทั้งครูบาอาจารย์ เลี้ยงดู พยายามอบรมสั่งสอนประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นพระอรหันต์ ให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมในใจ นี่เวลาถ้ามันเด็ดขาดมันเด็ดขาดอย่างนั้นนะ

เวลาเด็ดขาดขึ้นมา คุณสิ หลวงปู่มันเวลาท่านบวชแล้วท่านก็ไปของท่านเต็มเหนี่ยวของท่านเลย เวลาสุดท้ายแล้วแม่ของท่านก็มาบวชชี แม่ของท่านมาบวชชี ไปอยู่กับท่าน ท่านก็พาวิเวกอยู่พักหนึ่ง สุดท้ายแล้วท่านก็พาแม่ของท่านไปส่งให้พี่น้อง เพราะยังมีพี่น้องอยู่

จะบอกว่า ถ้ามีลูกคนเดียว เราต้องรับผิดชอบดูแล แต่ถ้าพี่น้องเราหลายคนใช่ไหม คนอื่นเขาดูแลได้สะดวกกว่า แต่ถ้าเป็นความจริง พ่อแม่ของเราก็อยากจะมีดวงตาเห็นธรรม พ่อแม่ของเราก็อยากมีอริยทรัพย์เหมือนกัน แต่อยากมีอริยทรัพย์ ถ้ามันทำได้มันก็ควร

แต่ถ้าทำไม่ได้ ทำไม่ได้ หมายความว่า ขณะที่หลวงปู่มันท่านยังออกธุดงค์อยู่ เวลาพ่อแม่มา ท่านไปเอาไม้ นะ ไปบนต้นไม้ไปกินเป็นคอกไว้ เพราะอะไร เพราะสมัยนั้นเสือมันมาก พอเสือมันมา ท่านบอกเลย ถ้าเป็นผู้ชาย เสือมันยังไม่ค่อยกล้า ถ้าเป็นผู้หญิง มันตะปบเลย ถ้าเป็นผู้หญิง มันทันที

ท่านก็ทำเป็นคอกไว้บนต้นไม้ แล้วเอาแม่ของท่านไปไว้บนนั้น แล้วไปไหนก็ต้องทำอย่างนั้นตลอด ให้ชาวบ้านเขาทำให้มันไม่สะดวกใจ ก็เลยบอกว่าเอาแม่ไปคืน เอาแม่ไปคืนญาติพี่น้องให้ญาติพี่น้องดูแล แล้วท่านก็ออกมาวิเวกต่อ

นี่พูดถึงว่า เวลาที่ว่าพระก็มีพ่อแม่เหมือนกัน เวลาที่มีพ่อแม่ขึ้นมา เวลาบวชไปแล้ว เวลาหลวงปู่มันท่านดูแลรักษา นี่ไง ท่านอาจารย์ใหญ่ ครูบาอาจารย์ของเรา

อุปชฌาย์อาจารย์ อุปชฌาย์อาจารย์นี่พ่อแม่ในทางธรรม ถ้าพ่อแม่ในทางธรรม เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา พ่อแม่ครูจารย์ของเรา เรามีความผูกพันๆ เราเลือกได้ เวลาเราเลือกได้ จะขอนิสัย จะขอนิสัยใคร

ถ้าขอนิสัยขึ้นมา ถ้านิสัยมันไม่เข้ากัน มันเข้ากันไม่ได้ เรายังมีสิทธิ์เลือก แต่เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไม่มีสิทธิ์เลือกเลย มันเป็นไปตามเวรตามกรรม เวรกรรมมันจะเป็นเช่นใดมันจะไปตามนั้น

ฉะนั้นจะบอกว่า เวลาทางโลก ถ้าเป็นวิทยาศาสตร์ก็มองเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ ถ้าเป็นทางธรรม ทางธรรมมันก็แบบว่าผู้ที่เข้มข้มมากน้อยขนาดไหน ถ้าผู้ที่เข้มข้มมากน้อยขนาดไหน เราบวชเป็นพระแล้ว ถ้าบวชเป็นพระแล้ว เราได้ตายจากภราวาสแล้วมาบวชเป็นพระ มาบวชเป็นพระแล้วถือนิสัยใคร

เวลาถือนิสัย มีครูบาอาจารย์ เราก็แสวงหาประพฤติปฏิบัติให้มันเป็นความจริงขึ้นมา นี่เป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม

สิ่งนี้เวลาเป็นความจริงขึ้นมามันก็ยังระลึกถึงกันอยู่ เพราะว่าสิ่งที่เราเกิดมาจริงตามสมมุติ พ่อแม่เนี่ยจริงตามสมมุติ จริงตามสมมุติ เพราะมันจริงๆ มันเป็นเรื่องจริง มันเป็นเรื่องเท็จจริง แต่ข้อเท็จจริงโดยสมมุติไง

เพราะว่าในทางโลกมันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันกลับกัน จากพ่อจากแม่เป็นลูก มันสับเปลี่ยนกันไป ภพชาติไหน ภพชาติใดที่ใครเป็นพ่อ ใครเป็นแม่ ใครเป็นลูก นี่มันสับเปลี่ยนกันมา มันสับเปลี่ยนกันมาแต่เราไม่รู้

เราไม่รู้แหละ อันนั้นยกไว้ แต่เราเอาชาติปัจจุบันนี้ ถ้าเอาชาติปัจจุบันนี้มันก็เป็นพ่อแม่จริงๆ พ่อแม่จริงๆ จริงตามสมมุติ จริงตามสมมุตินี้ไง แต่เวลาถ้าเป็นทางธรรม ทางธรรมๆ ที่เวลาเราตัดกันเลย

นี่พูดถึงว่า ถ้าทางวินัย กราบไม่ได้ แต่ถ้าเป็นทางธรรม ได้

ถ้าเป็นทางธรรมๆ เพราะเป็นทางธรรม เป็นทางธรรมเพราะมันเป็นอาบัติของส่วนตนๆ แต่เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัตินะ เวลาที่ว่ามันเป็นวินัย ถ้าเป็นวินัย เวลาใครบวชมาแล้วก็ศึกษา

อย่างเช่นทางโลก เราเป็นคนไทย เราปฏิเสธกฎหมายไทยไม่ได้ ทั้งๆ ที่กฎหมายไม่มีใครรู้ ทำอะไรผิดไม่ผิดต้องไปหาทนาย แต่เราก็ปฏิเสธกฎหมายไทยไม่ได้

เรามาเป็นพระ เราบวชเป็นพระศีล ๒๒๗ ธรรมและวินัย ธรรมและวินัยบังคับใช้ทั้งนั้น นะ เวลาทำผิดมันก็ผิดวินัยใช่ไหม ถ้ามันผิดวินัย ถ้าคนที่อยากจะประพฤติปฏิบัติเขาก็พยายาม จะทำให้ถูกต้องดีงามทั้งหมด เพราะความถูกต้องดีงามทั้งหมดคือมันขาวสะอาด เวลาขาวสะอาดจะมาทำสมาธิภาวนาขึ้นมามันก็จะสะดวก

แต่ถ้ามันเศร้าหมอง เวลามันเศร้าหมอง มันต่างๆ เวลาทำสมาธิขึ้นมามันก็ทำไม่ได้ ทั้ง ง่วงเหงาหาวนอน ทั้งมีอะไร ฉะนั้น เวลาพระเรา เวลาถ้าภาวนาไม่ได้แล้วเขาจะย้อนกลับมาที่ ศีลเลย ศีลมันถึงสำคัญมาก

ถ้าศีลสำคัญมากนะ เวลาศีลเป็นความปกติของใจ ถ้าใจปกติแล้ว ถ้ากลับไปสู้อกับกิเลสของตน ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้ามันทำได้ ทำได้ง่ายขึ้น มันก็ทำได้ง่ายขึ้น มันจะตรวจสอดตลอด

ฉะนั้นจะบอกว่า สิ่งที่ว่าพระกราบพ่อกราบแม่ได้หรือไม่

โดยคุณพินิจนะ ได้ แต่ที่นี้คำว่า “ได้” ขึ้นมา ได้เพราะว่าเราอยากเป็นคนดี มันเป็นเรื่องหมายของคนดี คนมีความกตัญญูทวดเวที่มันผิดที่ไหน

มันผิดมันก็ผิดแบบที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ บุคคลไม่ควรไหว้ ๑๐ อย่าง บุคคลไม่ควรไหว้ ผู้ได้รับไหว้เป็นอาบัติทุกกฏ เป็นอาบัติ

คำว่า “เป็นอาบัติ” ถ้าเวลากราบพ่อที่หนึ่งเป็นอาบัติที่หนึ่ง เรายอมไหม ถ้าเรายอม เราไปปลงอาบัติเอา นี่ถ้าเรายอม

แต่โดยธรรม โดยธรรมเป็นการกตัญญูทวดเวที แล้วถ้าพ่อแม่ที่ติงามเขาก็ปลื้มใจว่าลูกของท่านได้มาเป็นพระ แต่พ่อแม่ที่จิตใจเขาสูงส่งเขาบอกไม่ต้อง ไม่ต้อง รับรู้กันเอง นี่พูดถึงไม่ต้องกราบก็ได้ ถ้าพูดถึงถ้าเราไปแสดงความกตัญญูทวดเวทีโดยทางอื่นก็ได้

แต่ถึงขนาดว่าถ้าเจ็บไข้ได้ป่วยนั้นเรื่องหนึ่งนะ ถ้าเจ็บไข้ได้ป่วยเราต้องดูแล คำว่า “ดูแล” ดูแลพระอรหันต์ของเรา ทั้งๆ ที่เราปฏิบัติเรายังไม่ได้อะไรทั้งสิ้น แต่เป็นพระอรหันต์ของเราเพราะสิ่งที่ให้ชีวิตนี้มา

ฉะนั้น คำถามมันเป็นเรื่องคาใจ แล้วมันเป็นประสบการณ์ชีวิตไป ประสบการณ์ชีวิต ถ้าเราเด็กน้อย เด็กน้อยเวลาศึกษามาแล้วมันเป็นอุดมการณ์อุดมคติ ต้องทำอย่างนั้นๆ แต่โลกแห่งความเป็นจริง โลกแห่งความเป็นจริงมันเป็นอย่างนั้นได้หรือไม่

แต่ขณะที่เราศึกษา เรากำลังค้นคว้า เรามีอุดมคติ เรามีอุดมการณ์ เรามีเป้าหมาย คำว่า “เป้าหมาย” ต้องมีความเสมอภาค ต้องภราดรภาพ ต้องมีความเสมอ...แล้วมันเป็นจริงอย่างนั้นได้ไหม เพราะคนเรามันมีเวรมีกรรม แต่พอมีประสบการณ์ พอมีประสบการณ์ของเราไป

สิ่งที่ว่า พระกราบพ่อกราบแม่ได้หรือไม่

เวลาเขากราบเขาก็กราบในบ้านในเรือน ไม่มีใครเห็น ในที่ไม่บาดหูบาดตาใคร

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ กรณีอย่างนี้มันเป็นกรณีวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นๆ ในทิเบตนะ ในความเชื่อของเขา ทุกครอบครัวต้องให้ลูกคนหนึ่งเป็นผู้บวช พระในทิเบตถึงได้เยอะมาก

พระในทิเบตเยอะมากเพราะว่าวัฒนธรรมของเขา ทุกบ้านทุกครอบครัวถ้ามีลูกชายสองคนต้องไปคนหนึ่ง ถ้ามีลูกชายสามคนต้องไปคนหนึ่ง เขามีคนหนึ่งโดยความเชื่อของเขา

ถ้ามีลูกหลายคนแล้วไม่ไปบวชสักคนหนึ่ง มันเหมือนกับเข้ากับชาวบ้านเขาไม่ได้ ในความเชื่อของชาวทิเบตนะ แล้วเวลาเขาไปบวชแล้วก็บวชทั้งชีวิต แล้วเขาบวชตลอดชีวิต พระของเขาถึงได้มาก

ไอ้ของเราถ้าบวชโดยเป้าหมาย เวลาบวช คนที่มีศรัทธามีความเชื่อแล้วมีเป้าหมายที่อยากจะบวชเอาจริงเอาจังขึ้นมาก็มี เวลาคนบวชขึ้นมา เวลาคนทุกข์คนยากขึ้นมาบวชก็มี เพราะศาสนาเป็นที่หลบภัย ศาสนานี้เป็นที่ให้ค้นคว้าให้คนประพฤติปฏิบัติให้เกิดความจริงขึ้นมาได้

นี่พูดถึงว่า “พอดีว่ามีญาติคนหนึ่งไปบวชเป็นพระนานแล้ว วันนี้ผมเห็นพระรูปนี้มาก
กราบพ่อเนื่องในวันพ่อ จึงสงสัยครับ กราบได้หรือไม่”

นี่มันแต่ละข้อเลย พระรูปนี้มากกราบพ่อ เขาระลึกถึงพระคุณของพ่อเขา พ่อเขาให้ชีวิตนี้
มา เนื่องในวันพ่อ มันเป็นวันพ่อแห่งชาติ ทุกคนแสดงออกใจ เวลาทุกคนแสดงออกมันเป็นสิ่งที่ดี
งาม เขาอยากแสดงออก เพราะมันกระตุ้นความแสดงออก

“ผมถึงสงสัยว่ากราบได้หรือไม่”

เพราะเขาก็ไม่เคยเป็นพระ โดยทั่วไปเขาไม่ได้เป็นพระ เขาก็ไม่รู้ของเขา เวลาเป็นพระ ถ้า
เป็นพระที่ศึกษาแล้ว วินัย อภัตติ ครุภัตติ มันอภัตติหนัก อภัตติเบา อภัตติต่างๆ มันมีของมัน
เพื่อให้พระอยู่ในรูปในรอย แต่พระมันก็มีจิตนิสัยของพระ พระแต่ละองค์ไม่เหมือนกันนะ

ดูสิ เวลาพระรัฐपाल ชื่อรัฐपाल มีลูกชายคนเดียวเหมือนกัน พ่อแม่รำรวยมาก เวลาเขา
อยากบวชมากๆ พ่ออยากบวชมาก พ่อแม่มีลูกคนเดียว พ่อแม่ไม่ให้บวชหรอก ถ้าไม่ให้บวชก็อด
อาหารเลย ถ้าไม่ให้บวชก็ตาย สุดท้ายแล้วก็เอาเพื่อนมากล่อม เอาใครมากล่อม เขาบอกเลย
เพื่อนก็เลยไปพูดกับพ่อแม่เขา “พ่อแม่อยากเห็นหน้าลูกไหม”

“อยาก”

“ถ้าอยากต้องให้บวช ถ้าไม่ให้บวช ตายแน่” เพราะเพื่อนมันรู้นิสัยกัน ก็เลยให้บวชไป

พอบวชขึ้นมา บวชไป เขาประพฤติปฏิบัติจนถึงที่สุดแห่งทุกขันธ์ กลับมาเยี่ยมบ้าน
พ่อแม่ทรัพย์สมบัติมหาศาลเลย ก็เอาทรัพย์สมบัติมากองไว้เลย กองให้ลูกดูว่าสมบัตินี้มีรดกนี้
จะเอาไว้ให้ใคร เพราะพ่อแม่ห่วงอาลัยอาวรณ์สมบัติมาก อยากให้ลูกมารับสมบัตินี้ต่อไปเพราะ
แสวงหามาเกือบเป็นเกือบตาย

ลูกมันบอกเลย นี่เป็นพระอรหันต์ เพราะจิตใจของเขาเหนือโลกเหนือสงสารเหนือ
วิญญูะ บอกเลย บอกพ่อแม่เลย ให้เอาทรัพย์สมบัตินั้นใส่ล้อเกวียน แล้วไปดัมป์ใส่แม่น้ำไปเลย

เพราะว่าเขาไม่ยึดกับทรัพย์สมบัติอย่างนี้ เขามีคุณธรรมในหัวใจแล้วเขาไม่ยินดีในทรัพย์สมบัติอย่างนี้ แต่พ่อแม่เห็นทรัพย์สมบัติอย่างนี้มีคุณค่า แต่ลูกเห็นคุณธรรมในใจเป็นคุณค่า ลูกเห็นความเป็นพระอรหันต์มีคุณค่า นี่มันแตกต่างกันอย่างนี้ไง

นั่นนะวัฒนธรรม วัฒนธรรมของเรา แล้วความเชื่อในสังคมชาวพุทธไง ถ้าใครมีลูกชายคนเดียว อยากให้บวชตลอดชีวิตไหม สมบัติของตนละ สมบัติของตนก็อยากให้ใครสืบทอดสกุตลอดไป

ฉะนั้น ความเห็นแต่ละคนมันไม่เท่ากัน บางทีลูกอยากบวชมาก พ่อแม่ไม่ให้บวชก็เยอะแยะไป ใ้ันนี่พูดถึงว่าเวลาที่ความเห็นมันแตกต่างกันไง ถ้าความเห็นแตกต่างกัน สิ่งที่วัฒนธรรมประเพณีมันก็เป็นเรื่องหนึ่งนะ ความเห็นความแตกต่างกันมันก็ผลของวิภูฏะ ผลของเวรของกรรมที่เราไปเกิดเจอสภาพแบบนี้ ถ้าสภาพแบบนี้ เห็นใหม่

ฉะนั้น มันเลยเป็นสิ่งที่ว่า “ผมถึงสงสัยครับว่ากราบได้หรือไม่”

ในคูลพินิจ ได้ แต่โดยกฎหมาย ผิด โดยกฎหมายผิดก็ปลงอาบัติเอา ถ้าใครมี ปลงอาบัติ แต่ถ้าคิดว่ามันไม่ได้เป็นอาบัตินะ แล้วไม่ได้เป็นอาบัติเพราะนี่เป็นการทำคุณงามความดี การทำคุณงามความดี แต่กฎหมายมันห้ามไว้ไง

ห้ามไว้ว่า ฆราวาสกับภิกษุ ภิกษุนี่เป็นภิกษุต้องอยู่ในธรรมวินัย อยู่ในธรรมวินัยสมณสาธูป มีอุปัชฌาย์อาจารย์เป็นพ่อแม่ มีพ่อแม่ใหม่ พ่อแม่ใหม่เป็นอุปัชฌาย์อาจารย์ แล้วอุปัชฌาย์อาจารย์ที่ดีไ้

ในปัจจุบันนี้สังคมติเตียนกันมาก อุปัชฌาย์เบ็ด อุปัชฌาย์ไก่ บวชแล้วไม่สั่งสอน ไม่ฝึกฝน ไม่ดูแล บวชแล้วทิ้งๆ ขว้างๆ ใจ เราถึงต้องมาดูแลกันไ้

ฉะนั้น เวลาสมัยก่อนนั้นนะ สมัยที่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราะ พระกรรมฐานนี่เป็นสิ่งที่เชิดชูมาก เพราะกรรมฐานคุ้มครองดูแลกัน มีความผูกพันกัน มีการรักกัน จะขอนิสัยต่างๆ เคารพบูชากัน พระกรรมฐานนี้ พระกรรมฐานเพราะอะไร

เพราะครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรมเิง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม คำว่า “เป็นธรรมๆ” มันไม่มีความลำเอียงเิง คำว่า “เป็นธรรม” เสมอภาคเิง คำว่า “เป็นธรรม” ใครไปอยู่ด้วยมันก็ไว้เนื้อเชื่อใจเิง

แต่ลำเอียงเพราะรัก ลำเอียงเพราะชัง ลำเอียงว่าพวกเรา ลำเอียงว่าพวกเขา ลำเอียงว่าคนนั้นผิดคนนั้นถูก แล้วมันถูกผิดจริงหรือเปล่า พอเริ่มลำเอียงขึ้นมา ความไว้เนื้อเชื่อใจมันก็เบาบางลง ความไว้เนื้อเชื่อใจไม่มีขึ้นมา มันจะไปขอนิสัยใคร มันก็เลยไม่อบอุ่นเหมือนเดิมเิง

ถ้าอบอุ่นเหมือนเดิม ถ้าพ่อแม่เป็นธรรม ทุกคนเคารพบูชาทั้งสิ้น นี้พูดถึงว่าในวงกรรมฐาน ถ้าความเคารพบูชาในการขอนิสัย นี้ถ้ามันเป็นจริงนะ

ฉะนั้นว่า “พระกราบพ่อแม่ได้หรือไม่”

เราบอกว่าได้ ทีนี้คำว่า “จะบอกว่าได้” ที่เราพูดนี้เราพูดถึงให้เห็นว่า มันมีวินัย มันมีวินัยอยู่ สิ่งที่ทำมันต้องมีที่มาที่ไป บุคคลที่กราบไหว้ไม่ได้ บุคคลที่รับไหว้ไม่ได้ ๒๕ อย่าง ฉะนั้น เวลาหลวงปู่มั่นท่านทำ มันมีที่มาที่ไปทั้งนั้น

ทีนี้มีที่มาที่ไปแล้วมันขัดแย้งกับวัฒนธรรมความเชื่อ ความเชื่อมันเป็นอย่างไร ทำกันมาเรื่อยๆ จนเป็นความเชื่อ แต่วินัยมันมีของมัน

ทีนี้เวลาหลวงปู่มั่นท่านก็ทำมาในชีวิตท่าน แล้วครูบาอาจารย์ทำมาหลายรุ่น แล้วเวลาเราไปอีสาน เราไปศึกษามา เราไปเห็นมาว่าหลวงปู่เ็นก็ไม่ได้ทำ หลวงปู่เื้อ หลวงปู่หลุย ท่านไม่ยกมือ ท่านไม่รับไหว้คฤหัสถ์

นี่มันเหมือนการรับไหว้กัน นี้พูดถึงว่าบุคคลที่ไม่ควรไหว้ ๒๕ อย่าง ถ้าผู้ใดไหว้ เป็นอาบัติทุกกฎ แล้วมันมีที่มาที่ไปหมด สิ่งที่ทำแล้วมันเป็นอาบัติ ทีนี้อาบัติมากอาบัติน้อยขนาดไหน

แต่ถ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นหลวงปู่มั่น **ชีวิตแบบอย่าง**

เวลาหลวงตาท่านพูดไป “ถ้าเป็นลูกศิษย์เราต้องถือธุดงค์ ถ้าไม่ถือธุดงค์เป็นลูกศิษย์ เราไม่ได้”

ถ้าถือธุดงค์ ท่านก็พูดเวลาท่านอบรมสั่งสอน ท่านบอกว่า **ธุดงค์วัตร ธุดงค์วัตรมันเป็นอาวุธไว้ต่อสู้กับกิเลส เป็นเครื่องขัดเกลาภิเลส**

มันเป็นเครื่องขัดเกลาๆ กิเลสมันอยากได้อะไรดี มันอยากสุขอยากสบายทั้งนั้นนะ มีธุดงค์วัตรไว้ให้มันตัดสันดานกิเลส ตัดสันดานกิเลส อยากได้ก็ไม่ได้ อยากจะสุขสบายก็ไม่ได้ไม่ได้ทั้งสิ้น นี่ไง มันเป็นเครื่องขัดเกลาภิเลส แต่เวลาจะชำระกิเลสมันต้องศีล สมาธิ ปัญญา มันต้องภาวนามยปัญญาเท่านั้น ไม่มีอะไรฆ่ากิเลสได้ แต่มันเป็นเครื่องขัดเกลา เครื่องขัดเกลาไป

ฉะนั้น ท่านถึงบอกว่า ถ้าเป็นลูกศิษย์เรา พยายามให้ถือธุดงค์ เพราะต่อไปมันจะมีแต่ตัวอักษร มันจะมีแต่ตำรับตำรา ผู้ที่จะทำต่อไปทำไม่เป็นทำไม่ได้นะ แล้วจะทำอย่างไร ท่านให้สืบต่อไว้ๆ เห็นไหม

เหมือนกับพระกัสสปะ พระกัสสปะถือธุดงค์วัตร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “กัสสปะเอ๋ย เธอก็อายุปานเรา อายุ ๘๐ เท่ากัน” อายุพระกัสสปะกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่ากัน “อายุ ๘๐ แล้วยังถือผ้า ๓ ผืน” ยังถือธุดงค์วัตรไป “เธอทำไปทำไม”

“ข้าพเจ้าไม่ได้ทำเพื่อตัวข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้าทำเพื่ออนุชนรุ่นหลังต่อไป”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสาธุ แล้วขอแลกสังฆาฏิของท่านนะ เพราะของพระกัสสปะสังฆาฏิปะชุนถึง ๔ ชั้น นี่แลกสังฆาฏิของท่านกับพระกัสสปะ

สิ่งที่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถาม เธอทำทำไม

อายุ ๘๐ แล้ว เป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์ต้องทรมานกิเลสอีกหรือ พระอรหันต์ไม่มีกิเลสไม่ต้องทำอะไรทั้งสิ้น แต่ท่านทำเพื่ออนุชนรุ่นหลังไป

ครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอะไร ท่านพันกิเลสไปแล้ว ท่านนอนสบายๆ อย่างไรก็ได้ แต่ท่านก็ยังรักษาธุดงค์วัตร ท่านยังรักษาของท่านเพื่อ

อะไร เพื่ออนุชนรุ่นหลัง รุ่นหลังธรรมทายาท ธรรมทายาทต่อมา จนเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติมา

ถ้าในการประพฤติปฏิบัติมา เวลาพูดถึงธรรมวินัยแล้วมันก็ต้องตามธรรมวินัยที่มันมีเป็นตัวอักษรเลย ที่ว่า กราบไหว้ไม่ได้

แต่โดยธรรม พ่อแม่ของเรา พ่อแม่ของพระ พระก็มีพ่อแม่ แล้วถ้าพ่อแม่มีลูกคนเดียว การดูแลรักษานี้สมควรมาก แต่ถ้าลูกหลายคนนะ ก็สมควรให้คนอื่นดูแล เราอยู่เบื้องหลังก็ได้ เราส่งเสริมทางไหนก็ได้ เราทำอะไรสิ่งใดก็ได้ เพราะว่าเรามีพื้มีนองให้ช่วยดูแล มันไม่สมควรทำให้สังคมติฉินนินทา

สังคมเขามองเขาเฟื่องเต็งของเขาเนาะ เพราะพระเป็นบุคคลสาธารณะ ใครๆ ก็ใส่บาตรได้ ใครๆ ก็ทำบุญได้ ใครๆ ก็วิพากษ์วิจารณ์ได้ ถ้ามันไปทำอะไรให้สังคมติฉินนินทามันไม่เป็นประโยชน์หรอก แต่ถ้าเราฉลาด เราก็อยู่เบื้องหลังซะ ถ้ามีลูกหลายคน เห็นไหม

นี่พูดถึงว่า พระก็มีพ่อแม่ แล้วใครจะดูแลอย่างไร ดูแลได้มากน้อยแค่ไหน นี่พูดถึงว่า ในเจตนาดีของผู้เป็นลูกนะ ในเจตนาดีของสังคมนะ

แต่โดยทั่วไป อย่างพระที่ว่า พ่อแม่เป็นเศรษฐีแล้วโดนโกงจนเป็นยากในสมัยพุทธกาล นั่นนะถ้าลูกมาดูแล ท่านก็ต้องภูมิใจ ท่านก็ต้องแบบว่า จากเป็นคนขอทานจะมีกินไม่มีกิน มีลูกบิณฑบาตเลี้ยงชีพ ท่านก็คงต้องมีความพอใจที่ท่านก็มีลูกเหมือนกัน อันนี้เราเห็นด้วยนะ

แต่โดยทิวภูมิมานะของพ่อของแม่ “กูอาบน้ำร้อนมาก่อนมึง” พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกโดยวัฒนธรรม แต่โดยความเป็นจริงพ่อแม่สอนได้ยากยิ่ง ยิ่งว่าเป็นลูกของกู ยึดถือสิทธิ์ มันไม่ฟังหรอก แก่ไม่ได้หรอก

การที่บอกว่าจะดูแลพ่อดูแลแม่ให้เป็นพระอรหันต์นะ

เออ! ดูไปเถอะ เกียงกันวันหนึ่งไม่จบหรอก พ่อก็เอออย่าง แม่ก็เอออย่าง จะไปวัดเขา
ยังจะเอาใส่ล้าไม่ให้มานู่นนะ

เวลาวัฒนธรรมของเรา เราก็เชื่อของเราอย่างนี้ เราก็ภูมิใจของเราอย่างนี้ แต่โดย
ข้อเท็จจริง ก็เลส์ร้ายนัก ทิฏฐิมานะในใจนี้แสนร้ายนัก แล้วยิ่งแม่กับลูก ลูกจะไปสอนแม่ “กุ
อาบน้ำร้อนมาก่อนมึง” เย็บปากเลย ห้ามเถียง จบเลย

นี่พูดถึงว่า ถ้าจะเอาธรรมะเพื่อแก้ไขโดยความเป็นจริงนะ วัฒนธรรมประเพณีเป็นเรื่อง
หนึ่งนะ วัฒนธรรมประเพณีเป็นเรื่องหนึ่ง ที่นี้สังคมไทย สังคมไทยนะ เราเชื่อเรื่องบุญเรื่องกุศล
เข้าไปในวัด ออกจากวัด สิ่งที่ว่าเศษดินเศษทรายติดรองเท้ามา เรายังทำเจดีย์ทราย ก่อเจดีย์ทราย
เพื่อคืบของของสงฆ์ เราเห็นคุณค่าตามประเพณีวัฒนธรรม

แต่โดยพฤติกรรมที่ประพฤติดี ของในวัดหายหมด ของในวัดโดนฉกโดนลักโดนขโมยร้อย
แปด แต่โดยประเพณีวัฒนธรรมเชื่อว่าของของสงฆ์นะ ของของสงฆ์นะ

ไอ้ที่เคารพบูชาที่เคารพบูชามาก ไอ้พวกที่เห็นแก่ตัว ไอ้พวกที่ไม่เชื่อเวรเชื่อกรรมมันก็มี
มหาศาล นี่พูดถึงว่า ในวัฒนธรรมเรื่องหนึ่ง ในความเป็นจริงเรื่องหนึ่ง

ฉะนั้นบอกว่า การกราบพ่อกราบแม่ได้หรือไม่

เราว่าโดยวัฒนธรรม ได้ โดยธรรม ได้

**แต่โดยวินัย โดยวินัยเราต้องพูดตามกฎหมาย กฎหมายบัญญัติไว้แล้ว
กฎหมายบัญญัติ บุคคลไม่ควรไหว้ ๒๕ อย่าง ชัดเจน ไม่ได้ เพราะกฏหมายบังคับไว้
เลยว่าพระต้องเป็นพระ**

พระอานนท์ พระอานนท์เห็นเดียรถีย์นิครนถ์เขาไม่มีจะกิน สงสารเขามาก เวลาอาหาร
ที่เหลือ พระอานนท์เป็นผู้ให้เดียรถีย์ไป เเดียรถีย์มันไปโฆษณาอะ บอกพระอานนท์ให้อาหารนี้
มา แสดงว่าพระอานนท์เป็นลูกศิษย์เขา มันรำลือไปทั่วไ้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึง
ได้บัญญัติไ้ ภิคุห้ามให้อาหารนักบวชนอกศาสนา

ภิกษุห้ามให้อาหารนักบวชนอกศาสนา เพราะนักบวชนอกศาสนามันจะไปบอกว่า “นี่ไง พระยังให้ฉันมาเลย พระยังให้ฉันมาเลย อาจารย์ของเอ็งที่ยิ่งใหญ่ยังเคารพบูชาคุณเลย”

มันมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาลแล้ว ใ้เราก็เมตตาใช่ไหมว่าเขาอดอยาก เราอยากจะไปช่วยเขา แต่เอ็งลงไปช่วยเขาสิ พอช่วยแล้วเขาไปโฆษณาเลย “นี่ไง พระที่เอ็งไปเคารพบูชากัน ยังต้องมาถวายอาหารคุณเลย คุณนี่อดกว่า” ทั้งๆ ที่เราให้เขาด้วยความเมตตาเนะ

ฉะนั้น ความเมตตา มันจะเมตตาโดยไม่มีสติปัญญาไม่ได้ คนอื่นเขาไปแอบอ้าง แอบอ้างว่าเราไปเซ็ดชูเขา เรานี้เป็นลูกศิษย์เขา เราไปยอมจำนนกับเขา เราไปยอมรับเขา แต่ความจริงเราอยากให้เขา เราอยากให้เขาเพราะเห็นว่าเขาไม่มีจะกิน

แต่ขนาดเขาไม่มีจะกินนะ เขาไม่มีจะกินโดยเรื่องวิทยาศาสตร์ โดยเรื่องโลก แต่กิเลสเขายิ่งใหญ่ กิเลสเขา เขาอยากจะอวดว่าเขาเหนือกว่า นี่ไง นี่ก็มีอยู่ในพระไตรปิฎก พระพุทธเจ้าบัญญัติ ภิกษุห้ามให้อาหารนักบวชนอกศาสนา

แต่ของเรานะ “ศาสนสัมพันธ์ เราต้องมีความสัมพันธ์กัน”

ศาสนสัมพันธ์มันก็เรื่องโลกนะ เราก็เห็นด้วย เรื่องความสามัคคี เรื่องความสงบร่มเย็นในสังคม เราเห็นด้วยทั้งนั้นนะ แต่เรื่องกิเลส เวลากิเลสมันพลิกมันแพลงขึ้นไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีวินัยบัญญัติห้ามๆ เลย

เวลาหลวงตาท่านพูดไป เวลาเราจับอะไรผิด วินัยจะตีมือเลย เพียะ! เพียะ! ออย่า! ออย่า! ออย่า!

แต่เรานี้เสี้ยน อยากรัก อยากรัก ทำอะไรนี่ แหม! อวดดี “ไ้ฉันมันพ้นกาลพ้นสมัย”

กิเลสมีงมีทวมหัว กิเลสมีงนะ มีงไม่รู้จักกิเลสมีงหรือ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้

นี่เราจะบอกว่า เวลาบอกว่า กราบพ่อแม่ได้หรือไม่

เราว่าได้ อันนี้เป็นประเพณีวัฒนธรรมที่สวดยงาม แต่เวลาจะแก้พ่อแม่ได้หรือไม่ เวลาจะแก้พ่อแม่ให้พ่อแม่ประพฤติปฏิบัติ ให้พ่อแม่เห็นตามความเป็นจริงนี่ยาก

เพราะพ่อแม่มันก็ต้องอย่างที่ว่าเมื่อเช้า ใจมันเรียกร้องความช่วยเหลือ แล้วใครจะไปช่วยมันได้ละถ้าไม่ใช่ศีล ไม่ใช่สมาธิ ไม่ใช่ปัญญา ก็ต้องปัญญาของเขา ต้องปัญญาของเขาถึงแก้เขาได้นะ

ถ้าไม่ใช่ปัญญาของเขา เราจ้ำจี้จ้ำไช “กูอาบน้ำร้อนมาก่อนมึง” คือว่าเขาอายุ เขาถือสิทธิ์ว่าความเป็นลูกเป็นแม่ไง แม่ต้องสูงกว่า พ่อแม่ต้องสูงกว่าใช่ไหม ลูกต้องต่ำกว่า แล้วลูกจะมาสอนพ่อแม่มันสอนได้อย่างไร เขายอมรับโดยนั้นไม่ได้

ฉะนั้น เวลาจะสอน ที่ว่าผู้ประเสริฐ เราก็ต้องฉลาดกว่า “ไม่ได้สอน แต่แนะนำไม่ได้สอน นี่แค่แนะนำ อ้อ! นี่แค่ช่วยกันทำ ไม่ได้สอน ใช้นี้แค่ช่วยกันทำ ทำความดีด้วยกันนะ”

อ้อ! แสนยาก วิทยุมีมานะพ่อแม่สูงส่งกับลูกนะ แต่กับเพื่อนฝูงของเขาอีกเรื่องหนึ่งนะ กับลูกนี่มันมีโดยธรรมชาติ นี่พูดถึงว่าจะแก้ไข

เราถึงบอกว่า กราบพ่อกราบแม่ได้หรือไม่

ได้ แต่ถ้าจะหวังว่าจะแก้ไข จะแก้ไขให้พ่อแม่จะให้ประพฤติปฏิบัติให้บรรลุนิพพานมันต้องแบบว่าคู่เวรคู่กรรม อาจารย์ของเขา เขาได้สร้างเวรสร้างกรรมด้วยกันมา เขาฟัง ถ้าเขาไม่มีเวรไม่มีกรรมร่วมกันมาเขาไม่ฟังหรอก เขามีวิทยุมีมานะของเขา เขาก็ถือตัวถือตนของเขา

อันนี้พูดถึงว่าเรื่องของกิเลสนะ พระอรหันต์ของเราก็ยังมีกิเลส แต่พระอรหันต์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ในพระพุทธศาสนาไม่มีกิเลส พระอรหันต์ของลูกมีกิเลส เพราะว่ามันเป็นบุญเป็นคุณในทางโลก

ฉะนั้น พระอรหันต์ของเรา เราจะดูแลรักษามันต้องใจเย็นๆ ต้องค่อยๆ เพราะว่ามันเป็นพระอรหันต์ของเรา พระอรหันต์ของลูก แต่ถ้าเราจะแก้ไขให้ได้เป็นพระอรหันต์ในพระพุทธศาสนา มันต้องมรรคผลนิพพาน มันต้องมีเหตุมีผล ต้องมีการกระทำ

ฉะนั้น ย้อนกลับมาว่า กราบพ่อกราบแม่

ตามวินัยผิด แต่ตามธรรมถูก ความกตัญญูนี้ถูก ฉะนั้น ทำแล้วมันเป็นดุลพินิจ เราทำแล้วไม่ให้ประเจิดประเจ้อ

ที่นี่จะบอก ได้ มันก็ไม่สมที่จะให้โลกเขาแบบว่า นักวิทยาศาสตร์ นักวิชาการเขาไม่เห็นด้วย แต่ถ้าเป็นคนที่มีใจเป็นธรรมเขาชื่นชมทั้งนั้นนะ สิ่งที่ถูกยั้งระลึกถึงพ่อแม่ เขาชื่นชมทั้งนั้นนะ ถึงว่าลูกจะเป็นครูบาอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเขาก็ยังชื่นชม ถ้าเขายังกตัญญูกับพ่อแม่ของเขา

แต่คนที่มีคุณธรรมเขากตัญญูกับพ่อแม่ของเขาอยู่แล้ว แต่ด้วยการแสดงออกแสดงออกในวิธีการใดเท่านั้น การแสดงออกเพื่อไม่ให้ไปบาดหุบบาดตาสังคมไง ไม่ให้บาดหุบบาดตาใคร แต่ด้วยความคิดความเห็นในหัวใจ เต็มหัวใจ ล้นหัวใจ ถ้ามันเป็นธรรมนะ เว้นไว้แต่เป็นกิเลส เป็นความเห็นแก่ตัวนั่นอีกเรื่องหนึ่ง

ฉะนั้น กราบพ่อกราบแม่ได้หรือไม่

โดยธรรม โดยธรรม ได้ เอวัง